Ն՝ 602 — 1879 ՅՈՒԼԻՍ 5 ԲԷՆԶՇԷՆԹԻՀ — ԻՐԻՆՃԻ ՕԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ
Մէ՛ճիտիէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՋԻՒՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . 55 »

Վիլայաթա եախօտ Օսմանլը եա էֆրէնճ բօսթասը իլէ իրսալ օլունանճակլար իչիւն,
Պիր սէնէլիք . . . 230 ղ.
Ալթը այլըգ . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . 60 »
Բօսթա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէ՛ճիտիէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԻՍ

ՄԷՎԼԱՏՏԸ ԲՕԼԻԹԻԹԻՅԻ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԻ ՎԷ ՍԱԽՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՎ ՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐ
Գէչէր սարրերը իչիւն՝
1 վէ 2 ինճիսահիֆէլէրէ 5 ղ.
3 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 2 »
ԻԹԹԱՐ. Զանգա, Շիրքէթի վէ ումումիւրա սարրաֆիյէյէ այիսայան իկանաթլու պէչէր սրրաար,
2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ 6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ 4 »
Զիյատէ միւսաէթ իչին իլանաթա այրը բապարլըգ օլուր։

Մէվսիմը նահիյա տայիր պէնայէր մէճմուէն գապալ օլունաճակ վէ տէրճ օրունայան էվրագ, իսաէ օրունայաճակ։

Մէ՛ճիտիէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ ժանդարմայը, Սթամպօլտա Գապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Գապը Զապթիյէ սոգատ.յսէ օ.էսինտէ նումարօ 8 մէ տիր։ — Ղազէթանրն ումուրը իտարէ վէ Թահրիրիյէսինէ այիտ քեաֆֆէյի մէվսիմ հագգընտա, Միւտիրի զաղէթա Տիգրան Ճիվէլէկնանա միւրաճաաթ օլունաճաղը կիպի։ քեաֆֆէյի մէքեաթիպլրն տախի անքն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 5 ՅՈՒԼԻՍ

ԻՖԱՏԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍ

Կազէթամիզը միւթաալա իտէնէլէրին մալիւմի տիր քի, իսթիտայը էմրտէն պէրու, էն պիրինճի մադասընը ու մէպէքիմիզ խթիֆատէյի ումումիյէյի, իսթիֆատէյի չախսիկէ թէրճիհ իլէ, կազէթամիզդն միւմքիւն մէրթէպէսի ումում թարաֆընտան միւթալաա օլունմասը իչիւն, հէր նէվ ֆէտտաքեարլըգ կէօգէ պարագ, ֆիյաթընը էհվէն պիր հալտէ պուլունտուրմադան իսլարէթ պուլունմուգ տուր։ Անճագ՝ նէ ֆայատ քի, մէպիւքեաթըն ինթիզամընդը, պիգի զարուրի պաղը թէտարիք մէմնուր իսլար։ ուրանդն պագբրա օլան ֆարզընդն կիւնտէն կիւնէ արթմասընտան, ումումէն նէ դատար միւթէզարրուր օլմադա պուլունտուղունու տէֆթէրէ պէյան իթմիշիզ տիր։ պունուն զարարը իսէ, հէր քէստէն գիյատէ պիգէ տօգունույօր։ չիւնքի մալիւմ տիր քի, կազէթանդն հէր պիր մասրիֆի թէմիզ ադէտ իլէ օլտուղդ հալտէ, վարիսաթը պագբր իլէ օլուր իսէ, պագբրընդ չիմտիքի բիյացասը իլէ եիւզտէ եիւզ ալթմշ վէ եիւզ եէթմիշ զիյանընդը օլուր։

Հէր նէ դատար քի ումումուն սոհուլէթ վէ իսթիֆատէսի իչիւն, պու ֆէտաքեարլըգը տախի կէօգէ պարագ, իլերիտէ մէպքիւբաթ նիզամընընդը թէսվիյէ օրմադ իւմիտի իլէ պու դատար վազբթ տըր պաղբր ադէտ իլէ տէվամ իթմիշ իսլք տէ, պագբրընդ բիացասը էյիլէնմէյուզ, պիգ ադա կիթտիքճէ պօղուրմադան օլտուղունու կէօրտիյիմիզտէն վէ պու հալ իլէ տէվամ իթմէք միւմքին օլմայաճաղընը անլատընդրմըշտան, միւթալաա պուլյուրանդարընդ պու թէտարիքիմիզի զարուրի կէօրիւպ մադուր թութաճաղլարը իւմիտ իլէ, վէ մանդա մէսարիֆի վազբյա գարչբընդ պուլարադ կազէթամիզդն տէվամընը թէէմին իթմէք մադասաը իլէ, պու կիւնէշն իթիբարէն վէ գարարը գաթի օլմադ իւզրէ, կազէթամընդն ֆիյաթընը կիւմիւշ ադէտ իլէ 40 բարա իթմէկէ մէճմուր օլտուզ։

Գէզալիք, մալիւմ օլտուղու վէճճ իլէ, մէսարիֆի սարֆէճէ օլտուղու կիպի, մաթպաաճա տախի մէսարիֆ մէճմիյէ հիսապընա էվվէլքի ֆիյաթընտա ադուրմայընդ, կիւնտէն կիւնէ արթմընդ, վէ նիհայէթ կիւզտէ զըրգա դատար եիւքսէլմիզ օլտուղունտան, էսկի հիսապ իւզրէ ապօնէ պէտէլի նէսի մէճմիյէ իքէն, պու տէֆա պէտէլի մէղբիր յուլիս 15ընէն իթիբարէն Տէրսաատէթ ապօնէլէրի իչին վէ օգոստոս պիրտէն իթիբարէն վէ բօսթա իւճրէթի տախիլ օլմագընընդ թաշրա ապօնէլէրի իչիւն ան մէճմիյէ եաբմազա մէճբուր օլտուգ։ անճագ Սթամպօլ ապօնէլէրիմիզ յուլիս ան պէշինէ գատար, վէ թաշրա ապօնէլէրիմիզ տախի օգոստոս իպթիտասընա գատար էսկի պօրճլարընը թէէմիյէ իթմէտիքլէրի հալտէ, օ թարիխլէրտէն սօնդրա նէնի գարար մուճիպինճէ ապօնէ պէտէլի ալաճաղընընդը իլավէթէն պէէան իտէրիգ։

Պունա գարշը էրպապը միւթալէաը տանա պիր տէրէճէ միւսթէֆիտ իթմէք իչիւն, կազէթամընդն կէրէք գընթաճա վէ կէրէք միւնտէրիճաթընն էնվայինճէ պիր թագըմ իսլահաթ միւթէսավվէր իսէ տէ, պուրալարընը ումում թարաֆընտան կէօրէճէյիգիզ բաղպէթ վէ հիւսնիւ զաղուլէ թաալիգ իտէրիգ, վէ հէր հալտէ բաղպէթը ումում յէտէն իւմիտվարճ պուլունուրուզ։

ՀԱԼԸ ՀԱՁԸՐ

Խարիվ ճէտիտէ կէօնտէրիլէճէք ֆէրման, էլան սուտուր իթմէմիշ, վէ Ղարպ տէվլէթլէրինն պու պապատէքի իթիրազլարընընն նէթիճէսի նէ՛ օլտուղու անլաշըլամամընը տըր։

Էյրօբա տէվլէթլէրինն պաղընը, իշպու Մըսըր մէսէլէսինի պաշդա պիր նէյէթ իլէ մէյտանա կէթիրիքլէրի հալտէ, պու կիւն նէթիճէսինն պաշդա օլտուղունու կէօրիւեօրլար։ պինանէ ալէյհ վէրիլէճէք ֆէրմանա իթիրազլար պուլարադ, մէսէլէնին պիւսպիւթիւն հալ օլունմամասընա, վէ եախօտ իլերուտէ թաղէլենմէսի միւմքին օլապիլէճէք սուրէթատէ դարուլար աչմատա չալըշըյօրլար։

Հագիգաթէն Մէհմէտ Ալի բաշա զէմանընտան պէրու, Մըսըրընն թարիխի սիյասիսինէ պիր նազար կէզտիրիլսէ, կէօրիւլիւր քի, էյրօբա տէվլէթլէրի, վէ խուսուսի իլէ Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա, պու մէմլէքէթի տայմա տէվլէթը Օսմանիյէտէն այրըարադ, միւսթաղիլ պիր իտարէ հալինէ գօմայա չալըշմըշլար տըր։ խուսուսի իլէ Մըսըր Խարիվինի քէնտիլէրի իլէ մուահէտէլէր ադտ իտէպիլէճէք, վէ քէնտիլէրինտէն իսթիդրաղ իտէպիլէճէք պիր հալտէ պուլունտուրմաեա բէք չօգ չալըշմըշլար տըր։

Մըսըր Խարիվինն, տէվլէթը Օսմանիյէտէն կիթահիճէ այրըլըպ, Ղարպ տէվլէթլէրի իլէ տային վէ մէտեուն միւնասէպաթը կիպի պիր թագըմ միւնասէպաթտա պուլունմասընտան, պու տէվլէթլէրին իտէճէքլէրի իսթիֆատէ թարիֆտէն միւսթաղնի տիր։ Պիր տէֆա, Պապը Ալիյի, Մըսըր իշլէրինէ գըրըշըրմամաեա պաշլատըգտան սօղրա, Մըսըրտաքի մանթըպլարընը վէսիլէ իտէրէք, եավաշ եավաշ պու մէմլէքէթին իտարէսինի էլէ կէչիրմէք նէյէթինտէ իտիլեր։

Պու տէֆա զուհուր իտէն մէսէլէնին տախի պէօյլէ պիր մագսատ իլէ մէյտանա կէթիրիլմէմիշ օլտուղու նէտէն մալիւմ օլապիլիր։ Ընճագ Խարիվի սապրգընն տիրայէթինտէ՞ն մի, Լօգասա Իշլերին թէսատիֆինտէ՞ն մի, հէր նէտէն իսէ, մէսէլէնին նէթիճէսի մանթըպլարը վէճճ իլէ չըգմայընը, պիւսպիւթիւն մագսատլարընընն ալէյհինտէ չըգմըշտըր։ չէօյլէ քի, Մըսըրընն տէվլէթը Օսմանիյէէ ֆէնն մէրպութիյէթի խալէլբէդիր օլաճագ եէրտէ, պիր գաթ տահա թէէքիտ օլունմուշ, վէ Մըսըրընն էյրօբա տէվլէթլէրի իլէ օլան միւնասէպաթը արթաճագ եէրտէ, պիւսպիւթիւն քէսիլմէք եօլունու թութմուշ տուր։

Իշթէ պու սէպէպտէ մէպնի տիր քի, Մըսըրընն պու եէնի հալընը դարարլաշարարաճագ օլան ֆէրմանա Ղարպ տէվլէթլէրի թարաֆընտան իթիրազլար օլունույօր. անճագ պու պապատէ Ղարպ տէվլէթլէրինն մէնաֆիինէ կէրէք Պապը Ալիինին վէ կէրէք Մըսըրընն մէնաֆիինէ պիւսպիւթիւն մուղայիր պուլունտուղունաա, մէմուլ իտէրիգ քի Պապը Ալի իլէ Խարիվ ճէտիտ մուգավէմէթ կէօսթէրէճէքլէր տիր. չիւնքի Խարիվ քէնտիսի տէվլէթի մէթպուասընտան վէրիլէճէք ֆէրմանը գապուլ իթտիյի հալտէ, էվրօբա տէվլէթլէրինն էլվէթտէ պիր չէյ տէմէկէ հագգ ու սէլահիյէթլէրի օլմազ։

* *

Եունան մէսէլէսինին արթըգ մէվզուի թէզէքքիւրէ գօնուլմասընը վագթը եագլաշըյօր։ Եունան թարաֆընտան թային օլունան իքինճի մուրախասա Մ. Պրայիլա, Աթինատան թալիմաթը մախսուսէ ալարադ պու թարաֆա ազիմէթ իթտիյի կիպի, Պապը Ալի տախի գօմիսէրլէրին թային իթմէք իւզրէ տիր։

Անճագ պու գօմիսէրլէրին թէշքիլ իտէճէքլէրի գօմիսիօնունն նէ տէրէճէյէ գատար իշտէ մուվաֆֆագ օլաճագլարը պիլինէմէզ. հէր հալտէ մէսէլէնին Օսմանլը վէ Եունան գօմիսէրլէրի պէյնինտէ հալ օլունմայընը, էյրօբա տէվլէթլէրինն սիւֆէրասընա գալաճաղը զանն օլունույօր։

Իշթէ ասրլ մէսէլէ օ հալտէ էյրօբա տէվլէթլէրինն թութաճաղը մէպէքտէ, վէ պէյնլէրինտէ նէ վէճճէ իթթիֆագ իտէպիլէճէքլէրինտէ տիր. չիւնքի պու կիւնքի կիւնտէ պու մէսէլէտէ Պապը Ալի իլէ Եունան գապինէթօսը պէյնինտէ նէ գատար իսթիլաֆ վար իսէ, էյրօբա գապինէթօլարը արասընտա տախի օ գատար իսթիլաֆ կէօրիւնիյօր։

ԹԻԼԻԷԿՐԱՖ

(Պու սագոն կելէ Ռեկիւրֆէրէ)

Սօֆիա 16 յուլիս

Միւսլիմանլար Հէզարկրատա ճիհէթինտէ իսեան իթմիշլեր, վէ դարբէշզըգլը մուճիպ օլմուշլար տըր. պիր չօգ ֆասի պէօլիւքլէրի Շարպի Բումէլինէ կիրմիշլեր տիր։ — Զանն օլունուզունա կէօրէ, պու իսեանընն սեպէպի Պուլկարլարընն գընեագլըգլարը օլմուշ տուր։

(Լէվանդ Հէրալտ մախսուս Ռեկիւրֆէրէ)

Լօնտրա 16 յուլիս

Բումէլիի Շարգի թանգիմաթ գօմիսիօնունտա Ինկիլթէրրանընն պէրլինճի գօմիսէրի պուլունանլարընա Տրումմոնտ Ուօյֆ, տախնքի կիւն Գրիֆֆ Զընչտա իթթիսաճընընա խիմաթպէն, իյրատ իյլէ տիյի պիր նաթգտա «Բումէլիի Շարգինին թանգիմաթ գօմիսիօնընն մադսէտի Բուսիայա գարշը պիր սէտտ չէքմէքլի պէրատէր, Բումէլիի Շարգինին հուրրիյէթինի թէէմին իթմէք, վէ տէվլէթը Ադիյէի Բումէլիտէ պուլունան սայիր վիլայէթլէրտէ պիր նէվի մուխթարիյէթ վերմէյէ թէրդիպ իթմէքտէն ղորքարմաթ տիր» տէմիշ տիր։

Էմիրնէ 16 յուլիս

Պիր միւտտէթտէն պէրու Էմիրնէտէ Ինկիլիզ գօնսօլոսլուղու վէքեալէթինտէ պուլունմուշ օլան Մ. Էտմոնտ Գարֆիթթ մահալը մէմուրիյէթի պուլունան Բատոս գօնսօլոսլուղունա կիթմէք իչիւն պրատտատան հարէքէթ իթմէք իւզրէ տիր։

Ինկիլթէրրանընն Ֆիլիպէ գօնսօլոս վէքեալէթինտէ պուլունան վէ չիմոի Էմիրնէ գօնսօլոսլուղունա թային օլունան Մ. Ֆրէտէրիգ Գարֆիթթ մահալը մէմուրիյէթինէ վասը օլունճայա գատտար, Էմիրնէ գօնսօլոսանէսինին ումումուրու, Մր. Ճըրճ Պունթ թարաֆընտան բույէթ օլունաճագ տըր։

(Վաֆէքի ղազէթասընա մախսուս Ռեկիւրֆէրէ)

Աֆոն Ռէ-Ռէ

Լօնտրա 16 յուլիս

Վիէննատան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, իճրա օլունան ինթիխապլար իւզէրինէ, Ադման սէրասքիրի թարաֆտարլարը իլէ Զէք ուսուլը հապըրէ վէ ամիդէ թարաֆտարլարը պէյնինտէ ինթիզամ հապլ օլուպ. պէօյուք պիր էքսէրիյէթ թէշքիլ ալընմըշ իսէ տէ, գիքր օլունան ինթիխապլար Աւսթրիանընն խարիճի բօլիթիգասընա վէ գօնթ Անդրասսինին մէվգիինէ գաթիլն թէէսիր իտէմէէճէք տիր։ Աւսթրիա գօմիսէրլէրի կէլճէք ճումա կիւնիւ եէնի բարարա ապիմէթ վէ ասքէր իզամէ օլունաճագ մահալլէրէ տայիր միւգաքէրէ իտէճէքլէր տիր։

Ինկիլթէրրա խարիճիյէ նէզարէթինէ վիրուա իսէն թէլեկրաֆա կէօրէ, Ճումատա չէհրինին պէօյուք գըսմը Պուլկարլար թարաֆընտան իհրագ օլունմուշ, վէ տէվլէթը Ադիյէ ապիյա օլան Ինթիման գազասընընն պիր գըսմընա տուխուլ իլէմիշ օլան Պուլկարլարընն միլա տանէրի, մահալը մէգքիւրու տէվլէթը Սոֆյէ մէմուրլարընա տէվր վէ թէսլիմ իթմէյէ հազըրլանըյօր իմիշ։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Թէհրան սէֆիրի Ֆարրի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ ըւթպէի պալա թէվճիհ պույրուլմուշտուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Վիլայաթը Շահանէեէ թաեին օլունան միւֆէթթիշլեր, վէ միւտտաիի ումումիլէր իլէ, իսթինաֆ ըէյիսլէրի վէ սայիր մէմուրլարընի տալիյէնին պաղըլարը ազիմէթ իլէմիշ, վէ էքսէրիսի պու կիւնլէրտէ ազիմէթ իւզրէ պուլունմուշ, վէ ճէզայիրի Պահրը Սէֆիտ վիլայէթի մաճդէճիք խթինաֆ ըէիսի Թօդտիլբեան Դասպար Էֆէնտի տախի պու կիւն մահալը մէմուրիյէթինէ ազիմէթ իյլէեէճէք միշ։

—Ռիւրզէրինտէ պուլունան Արնավուտ հէյէթը ինթիհատլէսի Մուէսսասընընն Տէլսատէթ կէլմէք իւզրէ եօլա չըգարըլըբ իշտիրմիշ տիր։

—Խարիվի սապրգ իսմայիլ բաշա հազրէթլէրինն վիշի գաբլըճաարընա կիտէճէքլէրինի Լիվրօբա կազէթալարը եազըյօրլար։

Բարիզ սէֆիրի Սավֆէթ բաշա հազրէթլէրի տախի մէգքիւր դապլըճալարա կիտէճէք իմիշ։

—Է-Բաֆէր նամ ինկիլիզ կազէթասը տէյօր քի, Մըսըր մէսէլէսի ֆասլ օլունտու դու ճիհէթլէ, տէվլէթը Ալիյէ ումուրը մալիյէսինին գարիպէն ըսահը տախի մէմուլ տըր։ Պինաէն ալէյհ Օսմանը էսհամը թէրագգի իթմէքտէ տիր։

—Վարիտաթը պահրիյէյէ տիրօրընն սէվահիլ ֆէնէրլէրի իտարէսի միւլթէզիմի Հօլաս էֆէնտիսը իսթիյազիյէսինին 15 սէնէ տահա թէմտիտի իլէ, իտարէյի մէգքիւրէ վարիտաթընն խազինէի պահրիյէյէ միւթէֆէրրիդ գըսմընտան թէսվիյէ օլունմագ, վէ սէվահիլի մէզբուրէտէ մէվճուա ֆէնէրլէրտէն, Պահրը Սիյահ, վէ Սէֆիտ վէ Վէնէտիք քէօրֆէզկնտէ օլանլարընա 19 ֆէնէր տահա իլավէ իթմէք, վէ պահրիյէ խազինէսինին քէնտիսինէ օլան էսկի տույունու պագիյէսի ֆայիզինտէն տախի եիւզտէ 5 թէնգիլ իյլէմէք, վէ ֆէնէրլէր հասրլաթը մէճմուասընտան մին էլ գասիմ խազինէի պահրիյէյէ այիտ եիւզտէ 22,ի 28է իպլաղ գըլմագ չէրայիթի իլէ, եիւզտէ 9 ֆայիզ վէ 4 գօմիսիօն՝ 13ղրշ. իլէ պու քէրրէ 60,000 լիրայի Օսմանի տահա իգրազ իյլէմիշ տիր։

Իշպու 60,000 լիրատան լիւզումունա մէպնի 15,000 լիրասը նիզամիյէ խազինէսինէ վէրիլմիշ, վէ գուսուր 45,000 լիրասը պահրիյէ խազինէսինէ գալմըշ տըր։

Խազինէի մէգքիւրէտէ գալան մէգքիւր 45,000 լիրատան, տաէմը լիւզումունա մէպնի բուխատթ վէրիլէն չէնտ նէֆէր ինկիլիզ չարխճըլարընն կիւզէշթէ մաաշլարը, վէ մուգատտէմա պաշլանընըգ պիր մըգտարընա վերիլէրէք, գուսուրու գալմըշ օլան ասաքիրի պահրիյէի չահանէնին մարթ մաաշաթը, վէ էրէյլի մատէնի ամէլէսի իւճրէթլէրի կիւզէշթէսինին պիր գըսմը վէ պաղը մէսարիֆի աճիլէ թէսվիյէ օլունմուշ տուր։

(Վ-ֆէրմ)

ՆՈՒՊԱՐ ԲԱՇԱ
ՎԷ
ՄԸՍԸՐԸ ԻՍԱՐԷՍԻ

Սրեանդրդ նամ մէշհուր Ինկլիզ դաղէթասը մուհարրիրլէրինտէն Մըսրը Էտուարտ Տիսի, Նուպար բաշա հապրէթլէրի վէ Մրսրը իսարէսի հագդընաա Թայմզ դաղէթասընա աթիտէքի չայանը տիգդաթ մէքթուպու եազմըշ տըր.

«Էֆէնտիմ,

«Թայմզըն պու սապահքի նիւսխէսինտէ տէրճ օլունան պիր պէնտի մախսուսունուզա, Մըսրը մէսէլէսի պուհրանընտան պահս իտէրէք, չու ֆրգրայը եազմըշսընըզ քի. «Խըտիվի Մըսրը Իս-«մայիլ բաշանըն էն գիատէ մաս-«րաֆ իթտիյի վագըթլարտա, «Նուպար բաշա մէմուրիյէթտէ «պուլունմասը հասէպլիլէ, Խը-«տիվին մուավինի օլմուշ իտի։»

«Էֆէնտիմ, պու սէօզիւնիւզ լուզէթ պէ լուզէթ ալարագ տաղրու իսէ տէ, եանլըշ պիր թէէսիր հասըլ իթմէսի միմքին տիր։ Շիպհէ եօգ տուր քի, Մըսրըն պաչլըճա իսթիգրազաթը ագա օլունտուղու վագըթլարտա, Նուպար բաշա, Խըտիվին վիւքէլասը իտի. ֆագաթ ֆիլիկյաթ նօգթաի նազարըյլա, Նուպար բաշա Մըսրըն իսարէի մալիյէսինէ եա բէք ճիւղի իշթիրաք իթտի, եա-խսա հիչ իշթիրաք իթմէտի։ Վէ ֆիլվագի, Նուպար բաշա վէ րէֆիգի պուլունմուշ օլան սաիր վիւքէլա, Մըսրը մալիյէսի հագդընտա Խըտիվ Իսմայիլ բաշանըն թերթիպաթ վէ գարարլարընա ասլա գարըշմամագ վէ Խըտիվին իրատէի գաթիյէսինէ մուվափագաթ իթմէք շարթը իլէ իճրայի մէմուրիյէթ իտէրտիլէր։ Խըտիվ Իսմայիլ բաշա, քէսէնին պաղլարը քէնտի էլինտէ գալըրգճա, քէնտիսինին էրմէնի մինիսթրսունուն (Նոտոր Բաշան) եիւքսէք ագլընը պաչգա շէյլերէ գուլանտրրը իտի։ Նուպար բաշա պու սուրէթլէ էլինէ կէչէն մէզունիյէթի վասիէսի եէրինէ, Մըսրըտա ումումի տէվլէթլէրին քէնտի թարաֆլարընտան թային իթտիքլէրի հաքիմէրտէն վէ մէմուրինտէն միւրէքքէպ էնթէրնասիոնալ մահքէմէլէր թէէսիս օլունտու, վէ Խըտիվ քէնտիսի պիլէ օ մահքէմէլէրին մուհաքէմէ վէ գարարլարընա թապի գըլընտը։ Նուպար բաշա քէնտիսի իտի քի, Մր. Ր. Ուիլսըն իլէ պէրապէր չալըշը վէ Խըտիվ Իսմայիլ բաշանըն քէնտի էլինէ կէչիրմիշ օլտուղու խայը մըգտարտա էմլաքը հիւքիւմէթէ իատէ վէ թէսլիմ իթտիրտի. վէ երինէ Նուպար բաշա իտի քի, Մըսրը էրբօբալը վէ պա խուսուս ինկիլիզ միւտիրան վէ մէմուրինի իլէ ըսլահ վէ միւճէտտէտէն թէչքիլ իթմէք թէտպիրինի տիւշունտիւ վէ իճրա իթմէէ պաչլատը։

«Նուպար բաշա մէմուրիյէթտէն ազ օլունմասը իլէ, իշթէ պու թէտպիրին քեամիլէն իճրասը միւմքինսիզ օլտու։ Ֆագաթ վուգուաթը ախիրէտէն անլաշըլը իտի քի, Մըսրը իտարէսինտէ էճնէպիլէր իսթիխտամընա մանի օլան, Մըսրրտա եէրլի ահալի թագըմընըն մուխալիֆէթի տէյիլ իտի. չունքի Մըսրրըն պէտապախթըղընտան, ճիատէն էօյլէ պիր եէրլի թագըմը եօգ տըր, իլլա Խըտիվ Իսմայիլ բաշա քէնտիսի իտի քի, ճէպր օլմայընճա քէնտի գուվվէի մութլաքասընընն հիչ պիր բարչասընտան վաղ կէչմէմէք գարարը գաթիսինտէ պուլունմագտա իտի։ Խըտիվ Իսմայիլ բաշա, ումուրը Մըսրրիյէնին նիզամընա կիրմէսինէ պիր միւմանաաթ տըր։ Նուպար բաշա էրբօբա բօլիթիգասընընն ահվալընա էյիտէն վագրֆ օլմաղլա, Մըսրրը՝ քէնտի պաչընա միւսթագիլ պիր տէվլէթ օլմասը խայալթընա զահիպ օլմազ։ Էկեր պէն Նուպար բաշանըն բօլիթիգասընը տաղրու անլամագտա իսէմ, բաշի միւշարիլէյհին մագսէտի, Մըսրրը Ամերիգատա պիր նէվ Պէլճիգա հիւքիւմէթի հալինէ վաղ իթմէք իտի, էօյլէ քի իտարէի տախիլիյէ մատտէսի Մըսրրըն էլինտէ պուլունուն, վէ միւտախէլթը էճնէպիյէնէ գարշը Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա տէվլէթլէրի թարաֆընտան մուհաֆազա իտիլին, վէ պա խուսուս Ինկիլթէրրա տէվլէթի թարաֆընտան քի՝ Սիւէյշ գանալընն Հինտիսթան թարիգի օլմասընտան տօլայը, օլ պատտահա պէօյիւք մէնֆաաթը զաթիյէսի վար տըր։ Պու բօլիթիգանըն քեամիլէն մէվգրի իճրաեա վաղ օլունուպ մուվաֆֆագ օլուպ օլամայաճաղը հագդընտա չիւպհէլէր վագի օլապիլիր, ֆագաթ էլպէթտէ օ բօլիթիգա՝ Մըսրը նօգթայի նազարըյլա ագըլը վէ վաթանբէրվէրանէ պիր բօլիթիգա տըր։

«Մըսրրըն մալիյէսինի նիզամընա գօմագ, եանի Մըսրը իսարէսինի մէպատիի սահիհէեէ մէպնի միւճէտտէտէն թէչքիլ իթմէք իչիւն իւչ շարթըն իճրասը լազըմ տըր, եանի էվվէլա, Խըտիվ Իսմայիլ բաշանըն ազլօլունմասը, (1) սանիէն, Նուպար բաշանըն երինէ Մըսրրտա մէմուրիյէթ կէչմէսի վէ սալիսէն էյրօբալը մէմուրինէ Մըսրը իտարէսինտէ երինէ՝ մէմուրիյէթ վերիլմէսի լազըմ տըր։ Ֆագաթ Խըտիվ Իսմայիլ բաշանըն սատէճէ ազլի քեաֆի տէ յիլ տիր. էկեր ազլինտէն պիր խայր պէքլէնիր իսէ, օ տա ազլինտէն սօնրա Մըսրրտան տախի չըգըպ կիթմէսի իլէ օլապիլիր. չունքի Խըտիվ Իսմայիլ բաշա արթըգ Մըսրրտա լիւզումունտան գիյատե իճրայի հիւքիւմէթ իթմիշ օլտուղունտան կէրէք իսմէն վէ կէրէք ճիատէն Մըսրը իտարէսինէ դարըշմագտան ֆէրաղաթ իթմէլի տիր։»

ԷՏՈՒԱՐԴ ՏԻՍԻ

(1) Մըսթը Էտուարտ Տիսի պու մէքթուպունու Խըտիվ Իսմայիլ բաշանըն ազլինտէն իւչ տէօրթ կիւն էվվէլ եազմըշ տըր։ Թ. Է.

ԻԳԱՄԷԻ ՏԱՎԱ
ՎԷ
ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ ՃԻՎԱՆ ԷՖ.

Տիւնքի Նիւսխէմիզտէ պէյան իթտիյիմիզ վէֆհլէ, էվվէլքի կիւն պէր միւթատ վէքիլիմիզլէ պէրապէր ճէղա մահքէմէսինէ կիտուպ, միւատահիլէրիմիզտէն Սանտալճեան Ֆրան էֆէնտիյի վէքիլիյլէ օրատա պուլմուշուզ տըր։ Մահքէմէ ըէիսի էֆ. հազրէթլէրի, բազար իրթէսի կիւնիւ իթհամնամէնին գրաաթընտան սօնղրա իրատ իթտիյի սիվալը թէքրար իտէրէք, պու իթհամնամէտէ գիքը օլունան շայիաթըն նէտէն իպարէթ օլարուղունու իսթիֆսար իթմիշ, վէ թային իտիլմէսինի միւտահ էֆէնտիյէ էմր պույուրմուշ իսէ տէ, մումիէյհ՝ շայիաթը վար տըր տէյի պիղ նէշրիյաթտա պուլունտուղումուզ իչիւն, շայիաթը մէգքիւրէնին թայինի պիղէ այիա վէ բահի օլտուղունու ճէվապէն իթեան իթմիշ օլտուղունտան, մահքէմէճէ տախի էօյլէճէ դապուլ պուրուլմուշ օլմաղլա, պունուն իւպէրինէ ճէվապմըմըզը ճումաա իրթէսի կիւնիւ վէրմէք շամըյլա իթհամնամէնին զիյրտէ մուհարրէր սուրէթինի թալէպ վէ ախզ իթմիշիզ տիր։ Անճագ ճէրէյանը մուհաքէմէ էտնասընտա, իթիրազ իտէրէք պէյան իթմիշիզ քի, «մատէմ քի իթհամնամէտէ ֆամիլեաճա նամուսա տախի թէճավուզ ու ինթիգալ իտիլմիշ տէյտուզիքը օլունույօր, միւթէվէֆֆա թումիկ էֆ. հարէմինին էսալէթէն վէ եա թարաֆընտան պիրինին վէքեալէթէն մուհաքէմէտէ հազրը պուլունմասը իգթիզա իտէր, զիրա թումիկ էֆէնտինին վէֆաթը իւզէրինէ, միւթէվէֆֆա միւմանիլէյհ հարէմինին տավասընա, միւատայիլէրիմիզ ճիվան վէ Ֆրան Սանտալճեան էֆէնտիլէր վէքեալէթ իտէմէզլէր։» Իշպու իթիրազմըզա ճէվապ վերիլիպ, միւթէվէֆֆանըն հարէմի թարաֆընտան պէօյլէ պիր նամուս տավասընա իգամէ օլունմատըզը պէյան օլունմուշ օլմաղլա, մուճիպինճէ մահքէմէ մազպաթասընտա զապթ օլունմուշ տըր։

Իշթէ միւտայիլէրիմիզ թարաֆընտան մահքէմէյէ վերիլէն իթթիհամնամէնին սուրէթի ախտէքի տիր.

ՏԷՐՍԱՌԱՏԷԹ ՃԷԶԱ ՏԱՐԻՍԻ
ՐԻՅԱՍԷԹԸ ԱԼԻՅԷՍԻՆԷ

Թէրճէմանը էֆէնտիզ զազէթասընընն միւթաատիտ նիւսխէլէրինտէ, միւթէվէֆֆա Սանտալճեան Թումիկ էֆէնտի սէրլէվհասը իլէ տէրճ գըլընըզ, միւվէքքիլէրիմ Սանտալճեան էֆէնտիլէրին վէ էճզայը միւթէմմիմէսինտէն պուլունուգլարը Սանտալճեան հէյէթը միւհթէրէմէսինին հէթքը նամուսունու մուճիպ օլան պիր թագըմ ազվիյաթը էզհանը ամմէճէ հուսուլէ կէթիրէճէյիր թէէսիրաթ իլէ, միւվէքքիլէրիմէ իրպա իտէճէյի մանէվի մազարրաթը իյզահը վէ միւտրի զազէթա Տիգրան էֆէնտինին թէրթիպի միւճազաթը թէմէննասընը հավի իթթիհամնամէի պէնտէկեանէմ տիր։

Ղազէթայը մէգքիւրուն 569 նիւմէրօլու նուսխէսինտէ քէնտինճէ մէճհուլ սէպէպտէն տօլայը միւվէքքիլէրիմ թարաֆընտան պաչ եազըճըլարը ալէյհինտէ նամուս տավասընա իպթիտար, վէ մուախխարէն սարֆը նազար իսիլտիյի կիպի, պու պապտէ տահա սայիր շամյալար տէվլէրան իթմէքտէ օլտուղու, վէ ախզ օլունանագ մալիմաթը զազէթասընա տէրճ իտէճէյի մէսթուր տուր։

Հալ պու քի, պիր չախս տիկէրի ալէյհինէ տավայա իպթիտար՝ վէ պատէհու տիլէր իսէ սարֆը նազար իտէպիլիր։ պունու գազէթա վէսաթէթի իլէ նազարկեանը ամմէյէ վագ, վէ ապվիյաթը վազըասընա զէրիա իթթիխազ իթմէք մէզունիյէթինի նէ՞րէտէն ալմըշ տըր։ Կէրէք գանունը ումումիտէ վէ կէրէք գանունը խուսուսիտէ պունա տայիր հիչ պիր կէօնա մէզունիյէթ պուլունմատըգտան պաչգա, պիլ աքս մէմնուիյէթը գավիյէ վար տըր։

Միւթէվէֆֆայը մումանիլէյհին վէֆաթը էմրինտէ տահա սայիր չախյալար տէվէրան իյլէտիլինի, վէ այնաճագ մալիմաթը տէրճ սահիֆէ իտէճէյինի պէյանտէն մագսէտի ասլը, ազվիյաթը մուսամմէմէսինէ պիլա ինսաֆ հէտէֆ իթմէք իսթէտիյի միւվէքքիլէրիմ պէնտէէրի ալէյհինէ էֆքեարը ամմէյի էվվէլինտէն թէհիյէ իթմէք օլտուղու, էտնա պիր միւլահաղա իլէ անլաշըլըպիլիր։

Ղազէթայը մէգքիւրուն 572 նիւմէրօլու նիւսխէսինտէ տախի միւվէքքիլէրիմին տավայը մէգքիւրէ պիր գազրշըզ, պիրտէ սարֆը նազար իթմէլէրի, պէյն էլ ահալի թէքէվվիւն իտէն չախալարա պիր դաթ տահա դուվվէթ վերմէքտէ, վէ մէսէլէ բէյ տէր բէյ քէսպը ճէսամէթ իթմէքտէ օլտուղու, վէ միւթէվէֆֆայը միւմանիլէյհին վէֆաթընա տայիր թագրիգաթը ամիգա իճրասը զըմընընտա պաղը քիմէնէլէրին Պասը Զապթիյէյ չաղրըլըզը իպարէլէրի բիչ էնդարը ամմէյ գօնույտուղտա միւթէվէֆֆանընն հիրնի վէֆաթընտա պիր թազամ ույզունուլուգլար վուգուա պուլմուշ օլմագ, վէ պինապէրին չու լէյվիմիպպէն Նաչի տավատան սարֆը նազար իպլէմիշ իսէք տէ, ճանիպի հիւքիւմէթտէն սարֆը նազար օլունմայարագ, թէգրիգաթ իճրասը իչիւն պաղը քիմէնէլէր ճէլպ օլունմագ կիպի հէր քէսին կէօնակէօն էֆքեարլարա զահիպ օլաճաղընտա, վէ հէր նէ էֆքեարա զահիպ օլունա էյի պիր նէթիճէ հուսուլէ կէլէմէյիպ, հէր հալտէ լէքէի խաթատան միւպէրրա օլան միւվէքքիլէրիմին նամուսունու լէքէտար վէ թէլվիս վէ պէքի մահվ իտէճէյինտէ վէ ազվիյաթը մէսրուտէ իսէ հէր հալտէ պու մագսէտէ մէպնի եապըլմըշ օլուպ, ումումուն տախի պու եօլտա հիւքմ վերիլէճէյինտէ սէրմուիչթիհատ ճայիզ տէյ տիր։

Պու սուրէթլէ ազվիյաթը միւքէրրէրէի մէգզուրէ հէր հալտէ տէլալէթէն էֆալը մախսուսէ կէօսթէրմէքտէն, վէ օլ վէճհ իլէ միւվէքքիլէրիմ պէնտէէրինին ալէմ մուվաճէհէսինտէ հէթքը նամուսունը վէ քէսրը իթիպարընը մուճիպ օլմագտան նաչի, զէմմ դապիլինայն վէ զէմմին էն ազը տէրէճէսինի թէրքիպ իտէր մէվատէն իսէկի քէյֆիյէթին տաիրէի ալիսէլէրինճէ միզանը տտալէթտէն կէչիրիլմէսի իլէ, ըլթէպէի պէտահէթէ վարաճաղընտա չիպհէ եօք տուր։

Հէր սընըք ահալինին հայիզ օլտուղու հուդուգու իլէ միւքէլլէֆ պուլունտուղու վազիֆէսի վէ ամէլինտէ եանի իսթիմալը հուդուգ դաղիեէսինտէ տէրէճէյի մէգունիյէթի, նիզամաթը մախսուսէ իլէ թային գընմըշ օլտուղու կիպի, զապթաճընընը տախի հուդուգ վէ վէզայիֆի մաթպուաթ նիզամնամէսի իլէ մուայէէն վէ մահտուտ պուլունմուշ օլտուղունտան, տահրէի մէզունիյէթինի թէճավուզ իտէն էշխասընն նէվ վէ տէրէճէի թէօհմէթի նիսպէթինտէ էնտը գանունտա մէսուլ թուլաճաղը ումուրը պէահիկյէտէն տիր։

Պինտէն այլ մաթպուաթ նիզամնամէսի իլէ մէնուիյէթը գաթիյէ թահթընա ալընան պու մագուլ նէշրիյաթտան տօլայը ֆայիլինին Ի՛ագտրի միճաղաթը ազվիեաթը վազընընն աղըրլըզը, վէ օնա հէտէֆ օլան զաթ վէ ետ հէկեթին դաար ու հայսիյէթի նիսպէթինտէ օլաճաղը միսիլլու, զէմմը վազընընն աղըրլըզը տէրքեար վէ հուէյտա վէ միւվէքքիլէրիմին հալու սըֆաթը իսէ գաթէն մէյտանտա, վէ խասմիվիզին թահթը իթիրաֆընտա պուլունմասընա, վէ պունտան գիյատե թաֆսիլաթ իսէ մալիմիլ՝ իլամ վէ մէֆհումու՝ իֆհամ տիմէք օլաճաղընա մէպնի, 22ինճի մատտէ թային օլունան միճաղաթընն էն աղը տէրճէսինին Տիգրան էֆէնտի հագդընտա թէրթիպի թէմէննասը իլէ խաթմը կիւֆթար վէ պէր մուճիպի իսթիտա սուտուրը հիւքմ ինթիզար իտէրիմ օլ պապտէ։

29 Հազիրան 95.

Շերիֆ բաշա խանընտա սաքին տատվի միւմէյյիզանընտան

Յովհաննէս Մօտիլեան

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

Տիարպէքիր մուխպիրիմիզտէն աթիտէքի մուֆասալ մէքթուպ ախզ օլունուպ, այնէն տէրճ օլունմըշտուր.

Տէրճան լուրեր Ն հարսոհարո-ԲԻՒՆ+

Խմբագիր,

1.— Անցեալ թղթատարով Ն մայիս 22 թիւ կրող նամակաս ձեզ ծանուցած էի թէ կայսերական լիազօր տեսուչներու գալուստը երեկոյ և առաւօտ կ'ըսպասուի, անցեալ ամսոյ 28 ին մեծ չքեղութեամբ տեղս հասին. նոյն օրն թէ բոլոր քրիստոնէից և թէ կառավարութեան պաշտօնատունն գոց էին. կառավարութիւնն նախնական տեսութեան համար մի չքեղ վրան պատրաստած էր կառավարական պաշտօնատունէն քառորդի չափ հեռաւորութիւն ունեցող Սէյրան +ոշ մականունեալ տեղն. ժամը 5ի միջոցներն տեղոյս ոստիկանութեան հաղարապետ Աղասիկ էֆ. մի քանի սպայներով և վաթսունի չափ հեծելազօրք գնացած էր դիմաւորելու. ժամը ինի միջոցներն վսեմափայլ Ապէտին պէյն և Մանաս էֆէնտին պաշտօնական համազգեստներն հագած հապան 'ի Սէյրան +ոշ՝ որ անդ կ'սպասէր կուսակալն բոլոր քաղաքային պաշտօնեայներովն համազգեստիւք. գօմիսէրք. երբ որ վրանին մերձեցան՝ կուսակալն իւր պարագայիւքն վրանէն դուրս ելնելով դիմաւորեցին ֆսեմ. գօմիսէրքն ռ գօմիսէրք ալ անմիջապէս ձիէն իջնելով ընդ առաջնորդութեամբ կուսակալին վրանն մտան. սուրճ ռ օշարակ խմելէն և սովորական խօսակցութիւններէն յետոյ որ կէս ժամու չափ տեւեց, անկեց ալ մեկնելով կառավարական կեդրոնն հասան ժամը 10ի միջոցներն. ճանապարհն մեծ բազմութիւն մը խռնած էր 'ի տես և բոլոր զօրքերն ալ բարեւի շարուած և զօրանոցին ալ Օսմանեան դրոշակն բացուած. երբ կառավարութեան դուռն հասան անմիջապէս թնդանոթ օլտուղու կիսպի, զապթաճըլարըն տախի հուդուգ վէ վէզայիֆի մաթպուաթ նիզամնամէսի իլէ մուայէէն վէ մահտուտ պուլունմուշ օլտուղունտան, տահրէի մէզունիյէթինի թէճավուզ իտէն էշխասընն նէվ վէ տէրէճէի թէօհմէթի նիսպէթինտէ էնտը գանունտա մէսուլ թուլաճաղը ումուրը պէահիկյէտէն տիր։

Պինտէն այլ մաթպուաթ նիզամնամէսի իլէ մէնուիյէթը գաթիյէ թահթընա ալընան պու մագուլ նէշրիյաթտան տօլայը ֆայիլինին Ի՛ագտրի միճաղաթը ազվիեաթը վազընընն աղըրլըզը, վէ օնա հէտէֆ օլան զաթ վէ ետ հէկեթին դաար ու հայսիյէթի նիսպէթինտէ օլաճաղը միսիլլու, զէմմը վազընընն աղըրլըզը տէրքեար վէ հուէյտա վէ միւվէքքիլէրիմին հալու սըֆաթը իսէ գաթէն մէյտանտա, վէ խասմիվիզին թահթը իթիրաֆընտա պուլունմասընա, վէ պունտան գիյատե թաֆսիլաթ իսէ մալիմիլ՝ իլամ վէ մէֆհումու՝ իֆհամ տիմէք օլաճաղընա մէպնի, 22ինճի մատտէ թային օլունան միճաղաթընն էն աղը տէրճէսինին Տիգրան էֆէնտի հագդընտա թէրթիպի թէմէննասը իլէ խաթմը կիւֆթար վէ պէր մուճիպի իսթիտա սուտուրը հիւքմ ինթիզար իտէրիմ օլ պապտէ։

29 Հազիրան 95.

Շերիֆ բաշա խանընտա սաքին տատվի միւմէյյիզանընտան

Յովհաննէս Մօտիլեան

դանութայ ձայներով ողջունուեցան, վասն զի գօմիսէրք ձիէն իջնելով քաղաքային պաշտօնէից կողմէն շրջանակեալ, վասմափայլ Ապէտին պէյ էֆ. մի առենախօսութիւն ըրաւ որուն ճիշդ պատճենն Տէր-Դէ+էր լրագրոյն մէջ հրատարակուած ըլլալուն ձեզ մի օրինակ ղրկած եմ. առենախօսութենէն յետոյ երիցս զօրքերն Բուրլուրմ չէ եաշ պոռալէն յետոյ վերջացաւ հանդէսն։ Վասմ. Ապէտին պէյն կառավարութենէն պատրաստուած տեղն իջաւ, իսկ Մանաս էֆէնտի, Դաղաղեան Յովսէփ էֆէնտիի կողմէն հիւրընկալուեցաւ։ Զմոռնամ հոս յիշելու որ մեր գաւառացի Հայերէն շատերը մինչեւ երկու երեք չորս ժամ յառաջ գնացած էին աղերսագիրներ մատուցանելու համար, ինչպէս մեր Գեր. առաջնորդ սրբազան ալ մէկ ժամ յառաջ գնացած էր դիմաւորելու։ Հետեւեալ առաւօտուն անմիջապէս գործի սկսան և երկիրն բարեկարգելու համար մի դէպէ+ ըլլալ անուամբ ժողով մը կազմեցին և տերեպէյներն և այլք դատուելու համար ալ դէ+էյ ժողով մի խառնազգաւ, ուր Գեր. Առաջնորդու ժողովոց ալ անդամ է, և բոլոր գաւառներն հեռագրեցին իւրեանց գալուստը և հրահանքներ ղրկեցին որ անյապաղ իւրեանց կողմէն նշանակեալ անդամներն ղրկեն։ Մինչեւ յարդ գօմիսէրայ աղերսագիրների թիւն հազարի հասած է և ամենաչորսին ալ մեծ. Մանաս էֆ. մեկնեցաւ Մերտին մանաւոր խնդրոյ մը քննութեան համար։ կը մաղթեմ երկնից որ բարձրեալն Աստուած պսակէ մեր յոյսերն, որ այս գօմիսէրքն ալ չ'անցնին նախորդաց կարգն։

2.— . . . խմբագիր, որչափ որ գոմիսերայ գալուստն զմեզ ոգեւորեց բայց դժբաղդաբար վերջին օրերս ըսուած սեւ լուրերն աւելի զմեզ չլոթեց, կարծե՛ս որ խեղճ Հայու ուրախութիւնն վայրկենական ըլլալ սահմանուած է, դարձեալ և որ 'ի նորոյ հարստահարութիւնք, յուզկահարութիւնք, սպանութիւնք, առեւանգութիւն, սրբապղծութիւնք, ևն անլուր չարիք։ Ահա մի քանի պատմութիւն. Մըսլիւթայ (Մերտինի քով) կողմերը անգութ Քրտերը և զորքերը անկարելի և անկարագրելի ներընդագործութիւններ ըրած են Քիւրտք, Քրիստոնեից վրանյարձակելն և անլուր չարիքներ ընելն յետոյ տան և հինգի չափ մանր տղայք մէկ ջրհորի մէջ լեցնելով կ'խղդեն։ Ցեղացիք կառավարութեան բողոքելով կառավարութիւնն բարեկարգութեան համար զորք կ'ղրկէ, զորքերը մեկ Քրիստոնեայ կնոջ կ'սիրահարին, ե՛րբ կնոջ հաճութիւնն չեն կրնալ առնուլ՝ բռնութեանց չ'դիմեն, իրենց չար կամքը չկրնալ կատարելուն՝ կինը կ'յոչոտեն, սոյն եղերնագործութեան դէմ բողոքողներէն այր և կին տան հինգի չափ կ'սպանէն, որոնց արիւնոտ լաթերն տեղս բերելով կառավարութեանն ներկայացուցին։ Սելեւանոյ նահանգէն իւֆարգին գիւղաքաղաքի բնակիչներեն մի Հայուհի ասկէց յառաջ խիւնու նահանքէն մի Հայու հետ կամուսնանայ բայց վերջերս աղջիկն իւր հօրը տունը երթալու միջոցին խիւնոյ բռնաւորներէն կ'փախցուի։

(Տէ+Դ)

ՄԻԹԷՆԷՎԻՃԷ

Պուլկարիսթան բրէնսինին թըրնովայա մուվասէլէթի ագչամը իճրա օրունան շէնլիքտէն պիր հարիւ զուհուր իտէրէք 100 խանէ վէ պիր օ մըգտար մաղաղա վէ տիւքեան միհթերէք օլմուշ տըր։

Պուլկարիսթան բրէնսի էրթէսի կիւնիւ եանկըն մահալլինի կէղէրէք, հարիւգէտէկեանէ 200,000 ֆրանգ վէրմէյի վատ իթմիշ, վէ մեճլիսի ումումի աղալարը տախի 30,000 ֆրանգ իանէ վէրմիշլէր տիր։

—Շահատէթնամէսիզ ավագաթլըգ իթմէք սուրէթինին մէնինէ սահիր շիմտիյէ գատար եալընըզ Տէրսաատէթէ մախսուս օրան նիզամըն, պատէմա վիլայաթա տախի թամիմի հիւքմիւ իրատէի Սէնիյէ իգթիզասընտան օլարագ, Ամլիյէ նէզարէթի թարաֆընտան քէյֆիյէթ վիլայաթա իչար օչունմուշ տուր։

—Լէյտիր Հէրոլտն պէհանընա կէօրէ, Օսմանը տէմիր եօլլարընըն թէվսի ու թէքսիրինէ տայիր իճրա օրունան սոնսուզ նիհայէթսիզ մի զաքէրաթ պու տէֆա խիթամ պուլարագ, պու պապտէ միսսատէի Սէնիյէնի իթա իտէն ֆէրմանը հիւմայուն տախի Պապը Ամլիյէ իրսալ պոյրուլմուշ տըր։ Իշթէ պէօյլէ պիր միֆիա մատէնին հէնէթը հազրէի միւքէլա հիմմէթի իլէ վէ սուրէթը մանթլուպէտ ֆէյսէլէնէրը օլտուզունու իչար ուիլան իտէրէք, քէնտիմիզի պախթիար ատտ իտերիզ վէ իւմիա էլլերիզ քի պիր տէֆա վիւքէլա իշ կէօրմէէ պաշլայընճա, արթըգ սէնայիէ վէ իլմի սերվէթէ միթալլիզ օլան թէսպիրլերի սիւրաթլա իթթիխաղ իտէճէք տիր, զիրա տէվլէթին սէլամէթի պու թէտպիրլերէ վապէսթէ տիր։

—Սալթանաթը սէնիյէնին Լոնդրաստա մուգիմ սէֆիրի Միւղիւրիս բաչա հազրէթլերի, ալաֆրանկա յուլիսին տէօրտինճի կիւնիւ, շէհրի մէգքիւրուն Պրիանսթօն Սգառ նամ մահալլէսինտէ քեսյին սէֆարէթիանէսինտէ պիր զիյաֆէթ քէշիտ իտէրէք, պու զիյաֆէթտէ աթիտէքի զէվաթ հազրը պուլունմուշլար տըր։ գօնթ տը Պիգընսֆիլտ, գօնթ Շուվալօֆ, իթալիա սէֆիրի մարքի տը Մէնապրէա վէ զէվճէսի, Աւսթրիա սէֆիրի գօնթ Դարօլի վէ զէվճէսի, Ցանիմարգա սէֆիրի Մ. Պիւլով իլէ մատամասը, Հօլանտա էլչիսի գօնթ տը Պիլանտթ վէ զէվճէսի, Իրան սէֆիրի Մեհդի խան իլէ բրէնսէս Մելքոն խան, Պրազիլեա էլչիսի Պարոն Բէնէտօ վէ գարբսը, գօնթ վէ Գօնթէս տը Մօնթէպէլլօ, լոբտ Զէնթերտէն, Օսմանը թէլէկրաֆ մէմուրլիճնինտէն կիւատանի էֆ., վէ մէգքիւր սէֆարէթխանէ մէմուրլիճնինտէն Էմիէն Միւղիւրիս պէյ, Ռօլ Միւղիրիս պէյ վէ Միւղիւրիս բաչանը քէրիմէսի Մատմազէլ Միւղիւրիս։

— Կէօմրիւքէն մատա վարիւտթը խուսմուն պիր լիրա 4 եիւզիւք գայմէ իթիպարը իլէ ալընմասը հագգընտաքի ֆըգրայի նիզամիյէնին, մէհաքիմտէն ալընճագ խարճլարա տախի շուտլի օլտուլու։ Ամլիյէ նէզարէթի թարաֆընտան թատամիմէն վիլայաթա իչար պոյրուլմուշ տըր։

—Տաքէս էֆ. խարիճիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի թարաֆընտան՝ Գարատաղ թահտիսի հուտուտա Լիւրօբա գօմիսիօնը նէզտինէ մուրախաս թային պոյրուլմուշ օլտուզունտան, եարընքի ճումաա կիւնիւ Շգօտրայա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէյի իշիտիլմիշ տիր։

—Եունան հիւքիւմէթի թարաֆընտան գօմիսէր թային օլունան Մ. Պրաիլա, բէֆագաթընտա պուլունան մէմուրիյն իլէ պէրապէր պու կիւն Տէրսաատէթէ վասըլ օլաճագմըշ։

—Մ-ԲԷՆ զաղէթասը՝ Ալթընճը տարէ տախիլինտէ սուսուզլըգ հիւքմ իթմէքտէ օլտուզունու եազաղը սըրատա, պէնտէրտէն օգոստոս այընտան էվվել սու կէլէմէեճէյինի սէօյլէեօր։

Տարէի մէգքիւրէ էհալիսինին չու ըզարրապ վէ մուզայիգատան գուրթուլմասը իչին, հիւքիւմէթը սէնիյէ թարաֆընտան թէտապիրի մուգթազիյէ իթթիխաղ օլունմասը մէմուլ տըր։

—Եունան թասհիհի հուտուտու մէսէլէսինտէն տօլայը սէֆիրլերին պիր մէալտէ վէ ֆագաթ այրը այրը Պապը Ամլիյէ պիր նօթա վէրտիքլերի մալիմ տիւր։ Պու նօթանըն սուրէթի Լոնդրա Պէյ կաղէթասընտա կէօրիւլմիշ օլմաղլա, պէր վէճճի զիյր թէրճէմէ օլունմուշ տուր։

«Պէրլին մուահէտէսինին 24իւնճիւ մատտէսինտէ չու վէճճ իլէ մուհարրէր տիր։

«Պապը Ամ իլէ Եունանիսթան պէյնինտէ Պէրլին գոնկրէսինին 13 ինճի զապթնամէսինտէ պիր օլունան թասհիհի հուտուտա խուսուսունտան տօլայը իթիլաֆը էֆքէար հասրլ օրմասրը հալտէ, Ամմանիա վէ Ավսթրիա–Մաճարիսթան վէ Ֆրանսա վէ Իթալիա վէ Բուսիա տէվլէթլերի՝ միւգատքէրտիր թէսհիլ իյէմէք իւզրէ, թարաֆէյնէ թէքրիֆի թէվասսութը քէնտիլերինէ հասր իտէրլէր։»

«Բրէվէզա գոնֆերանսլարը, տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ Եունան արասընտա էմնիյէթը միւթէգապիլէ վէ իթթիֆաղը սապիթէ հուսուլէ կէթիրմէք իւզրէ 13 յուլիս թարիխի ահտնամէյի իմզալամըշ օլան աէվլէթլեր թարաֆընտան

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԻՊԷՍԻ

ԹԷՐԱՐ ՐՈՒՄԻԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

ՐՈՒՍԱՍ ՊԱՂԴԱՆԱՐԸ ԿԷՁԷՐԱԼԻՐ

Կուրգօնքն օրտուսը Պաղդանլարը կէչէր։— Պէն գատար ատամ ատնար,

(604 Նոյեմբրեան դէվամ)

Էրթէսի կիւնիւ Միրգօվօ եօլու իւզէրինտէ օլան Եօգուշքն դարլարընը աչմաղա թասավվուր օլունմագտա իսի իսէ տէ, ագշամըն սաաթ ալթըսընտա պու թարաֆտա չէտիտ պիր ֆուրթունա էսմէէ պաշլատը։ Եարբմասաթ սիւրմէզտէն՝ մէվգիլէրլէ կիճէ օրտուկեահընընը արասընտա եօլլար դարանտը։ ասկէրին մէզքիւր օրտուկեահա ավտէթի իչին ժէնէրալ Ցանտարվիլ թարաֆընտան իրսալ օլունան պիր չօգ էմրլէր ասկէրէ վարիտ օլմայըպ, պունլար պօղաղրն իչինտէ գալտըլար։ Կիճէ տախի ֆուրթունա տահա զիեատէլէչէրէք, թօբլար գար ալթընտա կէօմիւլտի վէ բիյատէ ասկէրի պիր գրմանրն եանընտա պիր տէրէ իչինէ ինտի։ պու ասկէր պիյհուտէ աթէչ եազմայա չալըշըր, ֆուրթունա վիրա սէօնտիւրտիկինտէն՝ կիճէյի սրֆիրտան 15 տէրէճէ աչաղա պիր սօուդալա կէչիրտի։

Դեկտեմբեր 29տա գար ֆուրթունասը տէվամ իտուպ, եիւզլերճէ նէֆէրլեր պէքլէտիքլերի նօգթատա տօնմագտա իլքէն, հէլքի նիհայէթ օրատան գազմայա պիր էմր կէլտի։ Պու էմրի պիր դաղադ ասկէրի եայա օլտուզու հալտէ, ասաքիրի մէրգումէյէ եէթիշտիրմէյէ մուվաֆֆագ օլտու։ Ասկէրին պագիսի՝ եօլ աչմագ իւզրէ մէվգիլէրինտէն չըգան ասկէրի դարշըլամայա կիթտի։ եանըզ եօլա սարմամագ իչիւն, դարըն իչինէ իշարէթ գազգալարը մագամընտա թիւֆէնքլէր վէ քիւրէքլեր տիքտիլեր։

Ժէնէրալ Դրաղնօֆ իլէ թէրճէմանը՝ Պուլկարլար վէ ասկէրլէր իլէ պէրապէր Օսմանը օրտուկեահընտան Ռուս օրտուկեահընա կէչմիշ օլուպ, ասկէրին ավտէթինէ գոմանտա իթտիլեր, վէ եօլլարընը ղայպ իտէնլերի թօբլասըլար։ Իլէրուտէ պուլունան ասկէր էօյլէտէն տէօրթ սաաթ սօնրա կիճէ օրտուկեահընա կիրուպ, հիչ աթէչ պուլամասըլար, զիրա գար՝ ասկէրին օրատա պուլունմատըզը Վագրթ սէօնտիւրմիշ իտի։ Պու մահալտէ տուրմագ իմքեանըզ իտի։ պինէն ալէյհ ժէնէրալ Ցանտարվիլ էթթրօբօլա էնմէք իչիւն հէր քէսէ տէ էմր վերտի։ Էվվէլա մէվգի ասկէրլերի եօլա չըգըպ, պունլարըն արդասընտան պիլճիւմէ գօլ հարէքէթ իթտի։ Սալիպի Ահմէր ճէմիյէթի թապիպլերի պիր մըգտար ասկէրլէ օրատա տուրուպ, թէլէֆ օլմագ իւզէրինտէ պուլունան պիր չօգ զապթի վէ նէֆէր գուրթարըլար։

Մէզքիւր գօլդէկտեմբեր 30տա էմթրօբօլտա թօբլանըպ, օն իւչ զապթի իլէ 810 նէֆէրին պագը եէրլէրի տօնմուշ օլտուզունան, ասկէր սաֆլարընտան չըգտըլար։ Սօուգտան 53 նէֆէր էօլմիշ իտի։ Ժէնէրալ Կուրգօ բաբօրթասընտա չէօյլէ տէմիշ տիր. «պու գօլ՝ հէր նէ գատար սէֆալէթ վէ իզտիրապա տիւչար օրմուշ իսէ տէ, պիր տագիգա պիրէ հիչ պիր նէֆէր, քէնտի վազիֆէսինի ունութմայըպ՝ գար, թուֆան, բիւզգար, վէ սօուղա գարշը տայանմըշ տըր։» Դեկտեմբերին 31 ինտէ, պու գօլ թէքրար Սալթիցա պօղայընտան Պաղդանլարը կէչտի, վէ իքի կիւն սօնրա յունվար 2տէ թէքմիլ կէչտի իսէ տէ կէճ եէթիշտի։ Մէզքիւր գօլուն կիրիֆթար օլտուզու պիր ֆէլաքէթ սայէսինտէ Օսմանը օրտու սուզուրթուլմուշ իտի։ Բէթրիչէվօ եօլուաչըզ գալմըշ վէ Շաքիր բաչա իլէ Պաքիր բաչա ասկէրլերիյլէ պէրապէր գաչա պիլմիշլէր իտի։

Թաշ-Քէսէն մուհարէպէսի.

Ժէնէրալ կուրգօ՝ աչտըրտըզը եօլլարատան թօբլարլա միւհիմմաթլարը կէչիրթմէք, վէ ասկէրինի նէկօչէվօ գուրպինտէ մէրքէզլենտիրմէք իչիւն դեկտեմբեր 27 տէն 31ինէ գատար տէօրթ կիւն չալըշար։ Պու էնատէ Գաւդասիա գազագ լիվասը՝ Սօֆիա չօսէսի իւզէրինտէ կէզինիպ տուրմագտա իսի. պու ասկէրին գըյաֆէթի՝ զաթը Շահանէյէ խրամէթ իտէն Զէրքէսլերին գըյաֆէթինէ թէմամըյլա պէնզէտիկինտէն, Գաղագլար պասկը իլէ բէք չօգ էսիր ալարլար։ Ռուսիա օրտուսընը միւվասէլէթինտէն խապէրի օրմայան ասաքիրի Օսմանիյէ՝ քէնտիլերինէ օն ատամ գալընճա եազլաչանա գատար պըրադրըլար, վէ արթըգ գաչմագ վէ եասսօտ մուդավէմէթի իթմէք ֆայատսըզ օլաճաղը զէման խաթալարընը կէօրիւրէր իսի։ 27 դեկտեմբերտէ, մէզքիւր լիվա՝ Սօֆիատան թաշ-Քէսէնէ կիտէն պիր պէյիւք գաֆիլէնին մայէթատքի ասկէրինի տաղըթտըգտան սօնրա, Մալինա գուրպինտէ մէզքիւր դաֆիլէյի զապթ իթտի։ 29տա պու լիվա տիկէր պիր դաֆիլէնին մայէթ ասկէրիյլէ չէտիտ պիր հարպա թութուշուպ, ալթմըշ նէֆէրինտէն զիյատէսինի գըլըճա վուրտու։

Օ կիճէ ժէնէրալ կուրգօ, Լութիգօվօտա պուլունան թապուրլարընը՝ Սօֆիա իւզէրինէ չէքիլմէք իչիւն դարիյէի մէզքիւրէտէն հարէքէթ իթտիքլերինի խապէր ալըպ, պու թախլիյէտէն տօլայը մէվգիի մէզքիւրընը էնթունտ գարագօլ պէջլէեէն ասկէր պաշդա պիր իշտէ գուլանըլապիլիր իսի։

(Տէ+Դ)

արդու օլունան թասհիհի հուտուտ հագդընտա հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Եունանիսթան պէյինտէ իթթիֆագ հասրլ օլմատըգը հալտէ խիթամ պուլմուշլար արը։

«Պինանէն ալէյհ հիւքիւմէթը մէթպուամ, գրալ Եօրկի հիւքիւմէթի թարաֆընտան թալեպ օլունան թէվասսութը գապուլ իչուն վագթը միւնասիպ ատտ իլէ, իչպու թէվասսութըն 13 յուլիս 1878 թարիխլի ահանամէյի իմզա իթմիշ օլան տէվլէթլերին սէֆիրլերի միսիլլիւ, հէր իքի թարաֆա միւթթահրտէն վէրէճէկի նասիհաթլար իլէ, Սթամպօլտա սուրէթը մաթլուպէտէ իճրա իտպիլէճէկի, վէ պունուն իքի հիւքիւմէթ պէյինտէ պիր իթիւաֆը սամիմի հուսուլէ կէթիրէճէկի զանընտա պուլունմուշ տուր։

«Հիւքիւմէթը մէթպուամին թալիմաթը մախսուսէսի մուճիպինճէ, Եունան մուրախխասլարը իլէ միւզաքէրաթա իսթիտար իթմէէ մէմուր օլարագ, մուրախխասլարընը ինթիխապ, վէ պունինթիխապ իլէ պէրապէր մուրախխասլարընը Տէրսաատէթտէ իճթիմալերի իչուն միւնասիպ՝ կէօրէճէեի թարիխի՝ թարաֆը ահիզանէմէ թէպլիղ պույուրմասընը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն ըիճայէ մէմուրում։

«Հիւքիւմէթը մէթպուամ՝ իքի հիւքիւմէթ էֆքեարը իթիլաֆճուեանէ վէ իթիտալեարանէսինին Պէրլինտէ իճթիմա իթմիշ՝ օլան տէվլէթլերին նեյաթընա թէվաֆուգ իտէճէյինի, վէ սուլհը ումումիյի թէէմին ու թագվիյէ իչուն իչպու մէսէլէնին եագընտա հալլ օլունաճաղընը իմիտ իթմէքտէ տիր։»

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաթրիք վէքիլի Իզմիրլեան Գեր. Մատթէոս Սրբազան հաղրէթլերինին ըրյասէթի թահթընտա տիւնքի կիւն խառն ժողով թէճէմմիւ իտէրէք, աթիտէքի գարարլարը վէրմիշ տիր։

Գեր. Խորէն Նարպէյ Սրբազան, Ռումանիա վէ Պուլկարիա իչուն այցելու հովիւ, վէ Գեր. Տ. Իգնատիոս վարդապետ Շիչէճեան Դերջանա, Գեր. Տ. Տաճատ քահանայ (Պայպուրտու) Պայպուրտա, Գեր. Տ. Յակոբ վարդապետ Տիարպէքիրէ վէ Գեր. Տ. Ներսէս վարդապետ Խարբուրտ առաջնորդական տեղապահ ինթիխապ օլունմուշլար տըր։

Վանօրէյից խորհուրդտան խաթիֆա իթմիշ օլան Գեր. Տ. Յ. Մկրտչեանը իսթիֆասը գապուլ օլունմամըշ տըր։

Դատաստանական խորհուրդտան իսթիֆա իտէն Ֆրանկիւլեան Գասպար էֆէնտինին եէրինէ Գոլոլեան Մարտիրոս էֆ. ինթիխապ օլունմուշ տուր։

Տիւնքի Հայրենի զաղէթասընտա «Մ. Ե Պ.» իմզալը մուֆասսալ պիր մէքթուպ կէօրիւլիւպ, պու մէքթուպուն միւնտէրիճաթընա նազարէն, 1877 սէնէսինտէն պէրու Մուշ վէ Բաղէշ վէ հէվալինտէ զալիմ քիւրտլէր՝ միլլէթտաշլարըմըզտան 64 նուֆուսու գաթլ ու թէլէֆ իթմիշլեր տիր։

Տէր.

Մայր եկեղեցւոյ Պէղճեան և Լուսաւորչեան երկսեռ վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնք յուլիս 10ին պիտի սկսին և 25ին աւարտին ըստ ներփակեալ ցուցակին։

Ուստի կը խնդրեմք Ձեր Մեծապատուութենէն որ սոյն հարցաքննութեան ներկայ գտնուելու շնորհն ընէք յառաջագոյն ընդունելով մեր շնորհակալաց հաւաստիքն։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Պ. և Լ. երկսեռ վարժարանաց
Մայր եկեղեցւոյ

Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. Ս. Մաղլաբեան Մ. Յ. Մելիքեան

79 յուլիս 5
Ի Գում-Գապու

Ց Ա. Ն Կ

ԲՆԱԿԻՉ ՈՐԻՍՏԻՆ

Ի Մայր վարժարան Պէղճեան

—

Յուլիս 10 Գշ. Կրօնագիտութիւն, Հայկաբանութիւն, Գծագրութիւն.

Յուլիս 11 Դշ. Աղդ. և Սրբ. Պատմութիւն, Թուաբանութիւն.

Յուլիս 12 Եշ. Անգլիարէն, Դեղագրութիւն.

Յուլիս 13 Ուր. Թուրք, Գաղղիարէն, Ձայնական երաժշտութիւն.

Յուլիս 14 Շբ. Աշխարհ. Բնագիտութիւն, Բնալուծութիւն։

—

Ի Լուս վարժարան

Յուլիս 16 Բշ. Կրօնագիտութիւն և Հայկաբանութիւն.

Յուլիս 17 Գշ. Գեղագրութիւն, Ձեռագործ, Գծագրութիւն.

Յուլիս 18 Դշ. Թուաբանութիւն, Աշխարհ. Գաղղիարէն.

Յուլիս 19 Եշ. Սրբ. և Աղդ. Պատմութիւն, Դաշնակ, Երգ.

Յուլիս 20 Ուր. Բուսաբանութիւն, Բնագիտութիւն, Բնալուծութիւն։

Պու սապահ մաթպաամըզա միւթէմէտ պիր զաթըն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, տիւնքի կիւն Պէղէսթէն տիշարըսընտա վարդապետլին պիրի, քիլիսէնէ տայիր պիր թագրմ էսքի վէ եէնի տիքիլմէմիշ վէ իշլէմէլի վէ սըրմալը գումաշլար, պիւրիւնճիք ժամանակար շապիքլէրի, աւեռարան վէ խաչ սիռոցլարը, սեղան ծածկոցլարը, վէ ուֆագ վարագոյրլար վէ պիր խայլի եաղմա վարագոյրլարը մէղատա իթթիրիպ, քիմիսինի Խրիսթիյանա վէ քիմիսինի տախի խաշամ վէ Եահուտիյէ սաթմադտա իքէն, պունլար քիմի՞ն տիր վէ քիմի՞ն թարաֆընտան սաթըյօրսըն տէյտ միլլէթտաշլարըմըզտան պիր գաչ քիմէնէ մէրգում թիւճճար վարդապետէ սիւալ իթտիքտէ, պունլար իզմիտ թարաֆընտա պիր վանքըն տըր, մէգքիւր վանքըն էմրիյլէ սաթըյօրում տիյէ ճէվապ վէրմիշ, վէ պու իսթարտան ասլա եիւղիւ պիլէ զըզարմայարագ ֆիրուխթինտէ տէվամ իթմիշ տիր։ Ունութմայալըմ զիքը իթմէյէ քի, պու գումաշ վէ էլպիսէյի բուհանիյէլերտէն պաղըսը իւզէրինտէ հէտիյէ վէրէն զէվաթըն էսամիսի եզըլմըշ օլտուզու վէ պու էսամի իչինտէ «Ցիշեան» խմի սախի պուլունտուզու կէօրիւլմիշ տիր։

Մէրգում վարդապետ՝ պու էշեայը սաթուպ 25–30 լիրա գատար ալարագ սավուշաճաղը էսնատէ, պէղէսթէն տիշարըսընտա պուլունան էրմէնի եանաֆլարը վարդապետին եագասընտան թուխթուպ, «պու իշեանը քիլիսէ վէ վանքտան մաատա քիմսէ-նին օլամաղ վէ նէ հագգ իլէ էօթէքինէ պէրիքինէ սաթարն, պու բարայը պիր մահալէ տէրօղիթօ իտիպ, բախրիդ խանէյէ էնէճէյիզ վէ օրատա պու էշեայը սախմադ իչուն էլինտէ օլան էմրի խապաթ իտէճէքսին» տէյի իճապար իտերէր, վէ էօյլէճէ վարդապետի ալըպ բանրիդ խանէեէ ինէրէր։ Պունտան սօնրա, մէգքիւր վագտանըն նէ սուրէթ ալտըգընը իչիտէմէմիշ օլտուզումուզտան, պու պապտէ թահդիգաթը վագըմըզը իլերուտէ կաղէթամըզը տէրճ իթմէյի վատ իտերիզ։

Պէղէսթէնտէ վարդապետին քիմ օլտուգու սըզըշարբըլըպ՝ փիւվալ օլունտուգտա, պին տիւրլիւ թէրէտտիւտտէն սօնրա, նիհայէթ Արմաշ վանքը միաբանլարընտան Մամբրէ վարդապետ օլտուզունու պէտտան իմմիշ տիր։

Թ.Ա.Ս.Հ.Հ

Տիւնքի Հայը Հայրը պէտիմիզտէ Մ. Ֆրէմի իսթիդրաչը իչուն 40 միլիոն ֆրանգ տէնէճէք եէրտէ սէհվէն 400 միլիոն եաղըմըշ օլտուզունտան, թասհիհինէ իսթիտար օլունմուշ տուր։

ԻԼԱՆԱԹ

Գաղինօ վէ էվ իչին հէր տիւրլիւ ալէտ բէսիմէր կէրէք մուշամպա վէ կէրէք եաղը պոյա վէ պարագալէմ հէր չէչիտիյէ։ Էշեայի մէգքիւրէնին սահիպի տիւքքեանընը պրագմըշ օլտուզունտան, սերմայէսինտէն եիւղտէ գըրգ թէնդիլիյլէ ֆիրուխթ իտէճէյի ճիհէթլէ լիւզումի օլան միւշմերիլէր քիւրքճիւ խանընտա եօգաբքի գաթտա 42 Ն. եա կէլմէլերի իլան օլունուր։

ՏՕՔԹՕՐ ՆԵՐՍԷՍ ԷՖ. ԱՆՏՕՆԵԱՆ

Պու տէֆա Լանկատա Գարաղօլ ճատտէսի սօգաղընտա Ն. 47 խանէսինտէ հէր կիւն էօյլէտէն սօնրա խասթա գապուլ իտիպ, ֆագըրլարտան վիղիթա թալեպ իթմէյէճէեի, վէ սէմթ վէ ճիվարընտա պուլունան չահատէթլի պիչարէ խասթալարը, այագտա կէզէմէզ օլտուգլարը հալտէ, խանէլերինտէ մէճճանէն թէտավի իտէճէյինի իլան իտեր։ 13

ԳԱԼԻԶԱՅԱ ՖՐՕՆՏԻՆԱ

ԳԱԲՍԻԼ Տ'ԷՍԱՆՆՍ ՖԷՊՐԻՖԻԻԻ

Սէրմայա էտրը հոգ

Պու մուալիճէ սըթմայա գարշը բէք ալա պիր իլաճ օլուպ, սօլֆաթօտան չօգ էյի վէ մուէսսիր տիր վէ մէշհուր հէքիմլեր թարաֆընտան թավսիյէ օլունմագտա տըր։ Ղայաթա վէ Սթամպօլու պէօյիւք էճզահանէլերինէ միւրան ճաաթ օլունմասը։ 10

Օ ԼԻՕՆ Տ'ՕՐ

Գ Ա Լ Ա Թ Ա

ԹԻԻՆԷԼԻՆ ԻԹԹԻՍԱԼԻՆՏԷ

ԵԼԷՆԻ ՃԱՄԻ ՍՕԳԱՂԸՆՏԱ Ն. 8

Մէգքիւր մաղազատա էրքէք իչուն Բարիզլին վէ Լօնտրանըն սօն մօտասընտան օլարագ հաղըր ըուպալար ֆիրուխթ օլունուր։ 16

Ֆ. ԿՐՈՒՆՊԱՎՆ Է ԴՕՄԲ.

Ռուսիա աէվլէթի թէպասընտան վարնա սաբինէլերինտէն Շահինօֆ Մինասեան, պունտան սէքիզ կիւն ադտէմ հաղիրան 21 թարիխլի վէ 31 կիւն միւտտէթլի 27 շէր լիրալըգ 2 գըթա պօնօ պէտտլի նագտէն ալընմըշ տըր տէյերէք, ռումի իւլ իպարէ 2 գըթա պօնօ հէման 54 լիրայա պալիզ օլմուշ իսէ տէ, մէրգում Շահինօֆ, պու պօնօլարը եէհիմիզտէն վարնատա պիր տէսիսէ իլէ ալաշ էթմիշ օլուպ, իչպու պօնօլար քէէնէնէլէմ եէքիւն հիւքմիւն։

ռուսական թագաւորաց տարեգրութիւն

Ալեքսանդր Բ. Ս. Մաղլաբեան 79 յուլիս 5 Ի Գում-Գապու

Ց Ա. Ն Կ

ԲՆԱԿԻՉ ՈՐԻՍՏԻՆ

Ի Մայր վարժարան Պէղճեան

—

Յուլիս 10 Գշ. Կրօնագիտութիւն, Հայկաբանութիւն, Գծագրութիւն.

Յուլիս 11 Դշ. Աղդ. և Սրբ. Պատմութիւն, Թուաբանութիւն.

Յուլիս 12 Եշ. Անգլիարէն, Դեղագրութիւն.

Յուլիս 13 Ուր. Թուրք, Գաղղիարէն, Ձայնական երաժշտութիւն.

Յուլիս 14 Շբ. Աշխարհ. Բնագիտութիւն, Բնալուծութիւն։

—

Ի Լուս վարժարան

Յուլիս 16 Բշ. Կրօնագիտութիւն և Հայկաբանութիւն.

Յուլիս 17 Գշ. Գեղագրութիւն, Ձեռագործ, Գծագրութիւն.

Յուլիս 18 Դշ. Թուաբանութիւն, Աշխարհ. Գաղղիարէն.

Յուլիս 19 Եշ. Սրբ. և Աղդ. Պատմութիւն, Դաշնակ, Երգ.

Յուլիս 20 Ուր. Բուսաբանութիւն, Բնագիտութիւն, Բնալուծութիւն։

Պու սապահ մաթպաամըզա միւթէմէտ պիր զաթըն խապէր վէրտիյինէ կէօրէ, տիւնքի կիւն Պէղէսթէն տիշարըսընտա վարդապետլին պիրի, քիլիսէնէ տայիր պիր թագրմ էսքի վէ եէնի տիքիլմէմիշ վէ իշլէմէլի վէ սըրմալը գումաշլար, պիւրիւնճիք ժամանակար շապիքլէրի, աւեռարան վէ խաչ սիռոցլարը, սեղան ծածկոցլարը, վէ ուֆագ վարագոյրլար վէ պիր խայլի եաղմա վարագոյրլարը մէղատա իթթիրիպ, քիմիսինի Խրիսթիյանա վէ քիմիսինի տախի խաշամ վէ Եահուտիյէ սաթմադտա իքէն, պունլար քիմի՞ն տիր վէ քիմի՞ն թարաֆընտան սաթըյօրսըն տէյտ միլլէթտաշլարըմըզտան պիր գաչ քիմէնէ մէրգում թիւճճար վարդապետէ սիւալ իթտիքտէ, պունլար իզմիտ թարաֆընտա պիր վանքըն տըր, մէգքիւր վանքըն էմրիյլէ սաթըյօրում տիյէ ճէվապ վէրմիշ, վէ պու իսթարտան ասլա եիւղիւ պիլէ զըզարմայարագ ֆիրուխթինտէ տէվամ իթմիշ տիր։ Ունութմայալըմ զիքը իթմէյէ քի, պու գումաշ վէ էլպիսէյի բուհանիյէլերտէն պաղըսը իւզէրինտէ հէտիյէ վէրէն զէվաթըն էսամիսի եզըլմըշ օլտուզու վէ պու էսամի իչինտէ «Ցիշեան» խմի սախի պուլունտուզու կէօրիւլմիշ տիր։

Մէրգում վարդապետ՝ պու էշեայը սաթուպ 25–30 լիրա գատար ալարագ սավուշաճաղը էսնատէ, պէղէսթէն տիշարըսընտա պուլունան էրմէնի եանաֆլարը վարդապետին եագասընտան թուխթուպ, «պու իշեանը քիլիսէ վէ վանքտան մաատա քիմսէ-

---

Ռուսիա աէվլէթի թէպասընտան վարնա սաբինէլերինտէն Շահինօֆ Մինասեան, պունտան սէքիզ կիւն ադտէմ հաղիրան 21 թարիխլի վէ 31 կիւն միւտտէթլի 27 շէր լիրալըգ 2 գըթա պօնօ պէտտլի նագտէն ալընմըշ տըր տէյերէք, ռումի իւլ իպարէ 2 գըթա պօնօ հէման 54 լիրայա պալիզ օլմուշ իսէ տէ, մէրգում Շահինօֆ, պու պօնօլարը եէհիմիզտէն վարնատա պիր տէսիսէ իլէ ալաշ էթմիշ օլուպ, իչպու պօնօլար քէէնէնէլէմ եէքիւն հիւքմիւն։

տէ օլուպ, հէր քիմին վասիթասը իլէ իպրաղ օլունուր իսէ գապուլ օլունամայաճաղընտան, Ֆրանսըզ վէ Ռուսմ վէ Էրմէնի կազէթասը վասիթասը իլէ իլան իմմէյէ մէճպուր օլմամըշ օլմուշտուր։ Կէրէք միւտտէթի զարֆընտա, վէ կէրէք միւտտէթին ինգըզասընտա օլսուն թանրըամայաճաղընը պիրմէլերի իչուն իլան օլունուր։ Մէգքիւր պօնօ արտա պուլունան իմզալարը պիրի Ցիմիթրի Լիւպանօվիչ, վէ տիկէրի Թիւրքի իւլ իպարէ քէնան նումրնա գաղըմըշ միւհիւր քի իսլամ Ըստանքօ Սուճիչ, տէրունի պօնօլարտա պուլունան իմզալար պունլար օլտուզու իչուն ճիւմլէնին մալիւմիւ օլմագ իւզրէ իլանը քէյֆիյէթէ իսթիտար գելընտը։

2—2

ԹՕՔԻԱՆԷԷ ՍԻՐԷՈՒՆ ԷԼԷՆ ԷԼԷ

Մուգատտէմա նէչը իտիրմիշ օլան գարարը տայիրէսի տախիլինտէ, վէ թօքիանէէտ քէպին մահալը մախսուսունտա պէշ բարարգ իլէ միւպատէլէ վէ գաթ օլունարագ սիքքէ հալինտէն չըգարըլմըշ օլան գըրգ բարարգ սիքքէի նուհամիյէտէն պունտան պէօյլէ հուսուլէ կէլէճէք պագըր տախի պիլ միւզայէտէ սաթըլմագ իւզրէ չիմտիյէ տէկլին թէրարիմ իտէն օն պին օգկա գատարընընն միւզայէտէի ալէնիյէսի պիլ իճրա, երիմիլիք սիմ մէճիտիյէ երիմի ղրշ հիսապը իւզէրինէ թէգարուր իտէճէք ֆիսի իլէ էսմանը թօքիանէի ամիրէ խազինէսինին ասհապը մաթլուպ էլինտէ պունունան սուրէթլէրինտէն մահսուպ օլմագ չարթը իլէ սաթըլաճաղը կէչէնէլերտէ իլան օլունմուշ իտի։ Զիրը օլունան օն պին օգգագատար ղուրուշըգ պագըրընն օվ վէճճ իլէ միզայէտէսի իճրա օլունարագ, պէհէր գըյէսի սէքիզ ղրշ տա թալիպի իւզէրինտէ գալարընընան, վէ 95 սէնէսի թէմմուզունուն 5 ինճի բէնչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, տահա զիյատ պէհա իլէ իշթիրայա թալիպ օլանլարընն եէվմի մէգքիւրտէ Նիհայէթ սաթ օնա գատար Թօքիանէի ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյէմէլերի։

1 Թէմմուզ, 95 2–2

ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԻԷ ԱՏԼԻՅԷ

Պէյօղլու մէրքէզը պիտայէթ մէհքէմէսի իճրա տայիրէսի.

Սօֆիա գատընընն միւթէվէֆա Մանօյաքի իարբատաքի իլէ զէվճէսի Անատոլասա զիմմէթինտէ, Պէյօղլու մէրքէզը պիտայէթ մէհքէմէսի հազրէտ տայիրէսինտէն վէրիլէն իլամ մուճիպինճէ, մաթլուպու օլան մէպալիզի մալիւմէնին թէսվիյէսի զըմնընտա ֆիւրուրուխթի մահքիւմ օլան Պէյօղլունտա Գալիսնճու գուլլուղունտա Ցարանըզ սօգաղընտա վագի եէտի օտա վէ պիր սարնըճ վէ պիր կուլու վէ պիր մաթպախը միւշթէմիլ 1 նումէրօլը պիր պապ քեարկիր խանէ 530 լիրատա, վէ թահթընտա 43 նումէրօյու պիր պապ տիւքքեան իլէ իւզէրինտէ պիր օտա 325 լիրատա, վէ երինէ սօգաղը մէգքիւրտէ քեային սէքիզ օտա վէ պիր սարնըճ վէ պիր մաթպախը միւշթէմիլ 3 նումէրօլը պիր պապ քեարկիր խանէ տախի 405 լիրատա թարիպի էօհտէսինտէ թագարրիւր իտիպ, հաղիրանըն 28ինճի կիւնիւ գարարատտէ չէքիլմիշ օլուզունտան, թէմմուզըն 29ունճու կիւնիւնէ գատար 31 կիւն զարֆընտա թէգարրուր իտէն պէտէլ իւզէրինէ եիւզտէ պէշ զամմը իլէ թալիպ օլանլարընն Պէյօղլու պիտայէթ մէհքէմէսի իճրա տայրէսինէ միւրաճաաթ իյէմէլերի վէ անտէն սօնրա էմլաքը մէգքիւրէնին թալիպլինէ գաթիէն ֆիւրուխթի մուգարրէր օլտուզու իլան օլունուր։

28 Հաղիրան 1879 3—2

ԷՎԷՐՈՖ ՆԷՂԻԹԻՆԱՆ ԷԼԷՆ ԷԼԷ.

Վալիսի Մաճիտի ճէնապը բաշինշահի ճէնէրալթիմէքեան Ապտիւլ Մէճիտ խան հաղրէթլերի էվգաֆը ճէլիլլէրի մէրպուութընտան Տէրգօս նահիյէսի տախիլինտէ Սթրանճա աշարը իլէ բուսումաթ օթլագիյէսի 95 սէնէսի մալիյէսի մարթընտան իթիպարէն պիր սէնէլիյի երիմի պին պէշ երիզ ղրշ պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ պուլունուզունտան, գիյատ իլէ թալիպ օլանլարընն, միւթէահհիւլերի իլէ պէրապէր թարիխի իլանտան իթիպարէն թէմմուզուն 7ինճի կիւնիւնէ գատար էվգաֆը հիւմայուն վարիտաթ խատրէսինէ միւրաճաաթ իթմէսի վէ միւտտէթը իլան թէքմիլինտէ իհալէի գաթիյէսի իճրա գելընճաճաղը իլան օլունուր։ 5—2

30 Հաղիրան 95.

Իւսկիւտարտա Թօքհանէլի օղլու ճատտէսինտէ 11 օտաը պինճիմի պիր էվ 4000 արշընն միւզէյէն պախչէսիյլէ պու հաֆթա զարֆընտա տէյէրինտէն զայէթ էհվէն ֆիւտաթլա մութլագ սաթըլաճաղընտան, ամմայա արզու իտիպ վէ կէզմէք իսթէէէն զէվաթ, քէօրբիւ պաչընտա վալիտէ Սուլթան խանընն տիշարըսընտա քիմիաղը տիւքքեանընտա հէր կիւն սաաթ սէքիզէն օնա գատար Սարգիս աղա Մատթէոսեան իլէ կէօրիւշիւպ, թէգքէրէ ալըպ կէզպիկիր, բազարլըղը տախի մումանիլէյհ իլէ օլաճագ։

3 - 3

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 16 Յուլիս

Ինկիլ. էհսամը Ինկ. Լիր.	97–15/16
Օսմ. էհսամը աչըլը	11–7/8
» » գարանտը	11–7/8
Իսթիգրազ 65	15–1/2
» 69	14–1/8
» 71	56–
» 72	21–1/4
» 73	13–5/8
Օսմանը պանդաղը	10–3/8
Մըսրը տուլյու. մութա հրտէ	–
» իմթիյազը	–
Բուսիա իսթիգրազը	86–1/2
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	–

—

Փարիզ, 15 Յուլիս

Ֆրանս. էհս. 3 % ֆր.	84-85
» » 5 գրօնսուզ	118-12 1/2
Օսմ. էհսամը աչըլը	12-10
» » գարանտը	12-07 1/2
Իսթիգրազ 65 ֆր.	77-50
» 69	71-25
» 73	67-50
Մըսրը ֆոնտ. մութա հրտէ	242-50
Գրէտի Լիոնէ	720-
Օսմանը պանդաղը	510-
Բուսիէի չըմէնտրֆէրի	46-50
Իթալիա էհսամը	80-40
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ	25-31

—

Վիէննա, 16 Յուլիս

Ա.ֆիօ ֆիորին	–
Բուսիէի չըմէնտրֆէրի	21-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսն. ուս. տիւն ագչ. գաբ.	12-35
Պու սապահ աչըլը	12-34
Իսթիգ. 63 (Մուֆթօն) 6 % ֆ.	79-
» 65 » 6 % ֆ.	73-
» 69 (Բրինար) 6	70-50
» 72 (Պօնտ ալ Թրէզօր)	21-50
» 73 6 % ֆ.	65-
Բուսիէի չըմէնտրֆէր 3	45-50
Ագճէ ֆայիզի %	9-
Բրբօր Ղրշ	–
Հավալէսիզ »	27-1/2

—

ՊԱՆԴԱ ԱԳՈՒՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի ժէնէրալ	4-13
Յատանպօլ պանդաղը	6-20
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4-11
Թրամվայ	2-60

—

ԱԳՈՒԼԼԵՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փր
Պէյազ մէհիտիյէ ֆարգը	106-13
Մէթալիք »	115-20
Պէշլիք »	114-20
Պաղըր »	296-
Գայմէ »	1000-
Ինկիլիզ լիրասը	109-35
Ֆրանսըզ ալթունու	87-22
Փօլ	89-32
Գրիմից ալթունու	51-10
Գարպօն գայիմէսի	9-02